

Studiu de caz |

Consiliul de administrație al școlii – instrument participativ de conducere și administrare a bugetului școlii

CONTEXT

Reforma în sistemul educațional din Republica Moldova vizează schimbări care afectează cel mai mult principalii beneficiari, adică elevii, care își doresc o educație de calitate și un număr sporit de șanse de afirmare. Un aspect pozitiv al reformei în sistemul educațional este introducerea pe scară largă a formulei de finanțare per capita. Această abordare permite eliminarea decalajelor precedente dintre instituțiile școlare, asigurând o distribuie echitabilă și egală a resurselor financiare pentru fiecare elev. Un alt efect al noii formule de finanțare este instituirea unui regim competitiv pentru managerii școlilor, astfel fiind stimulați să îmbunătățească calitatea procesului de instruire, atrăgând mai mulți elevi și, respectiv, mai multe resurse. Al treilea aspect important este crearea unui instrument participativ de conducere și administrare a banilor școlii, stipulat în noul Cod al educației. Este vorba de Consiliile de administrație ale școlilor.

Codul educației nr. 152 din 17.07.2014 care a intrat în vigoare la 23 noiembrie 2014 reprezintă cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova. Codul educației sprijină în mod direct mobilizarea și responsabilizarea comunității pentru participarea în viața școlii, încurajând delegarea mai multor funcții elevilor, familiilor și comunității în întregime privind organizarea vieții școlare.

Proiectul „Școala Mea” vine să susțină reformele în sistemul educațional. și în special procesul de implicare a cetățenilor și autorităților publice locale în implementarea politicilor educaționale în vederea promovării serviciilor educaționale de calitate și facilitarea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea inițiativelor de responsabilizare socială.

Pe parcursul anului 2015 Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă (CRDD), în calitate de partener regional în cadrul proiectului „Școala Mea”, alături de Centrului Analitic Independent Expert-Grup a asistat informațional și metodologic și a facilitat etapa de constituire și instruire a membrilor Consiliilor de administrație în 4 școli beneficiare din raionul Ungheni: Liceul Teoretic „Gh. Asachi”, Liceul Teoretic „V. Alecsandri”, Liceul Teoretic „A. Puskin” și gimnaziul „I. Vatamanu”, Pîrlița.

Chiar dacă până în acest moment Ministerul Educației al Republicii Moldova nu a adoptat încă Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Consiliilor de administrație din unitățile de învățământ preuniversitar, Proiectul „Școala Mea” vine să ofere consultanța și asistența necesară pentru buna funcționare a Consiliilor de administrație în spiritul noii legislații.

PROBLEMA / OPORTUNITATEA

Una din problemele identificate în procesul de implementare a reformei educaționale în Republica Moldova se referă la Consiliile de administrație ale instituțiilor preuniversitare prevăzute în Codul educației aprobat în 2014 și vizează lipsa capacităților adecvate ale membrilor Consiliilor de administrație instituite conform noului Cod al

educației pentru exercitarea competențelor prevăzute. Membrii Consiliilor de administrație trebuie să dispună de capacități și cunoștințe aprofundate pentru a face față competențelor prevăzute în Codul educației.

O deosebire foarte semnificativă privind funcționalitatea Consiliilor de administrație conform Legii învățământului nr. 547 din 21.07.1995 și conform noului Cod al educației nr. 152 din 17.07.2014 este că pînă la intrarea în vigoare a Codului educației, directorul instituției de învățămînt era președintele Consiliului de administrație, fapt ce nu se regăsește în noul Cod al educației. Conform Codului educației Consiliul de administrație este condus de o altă persoană decît directorul instituției de învățămînt, desemnată de membrii Consiliului prin vot secret.

Astfel, este imperios ca membrii Consiliilor de administrație să fie persoane foarte bine pregătite și deschise pentru acumularea noilor cunoștințe care le vor ajuta la realizarea atribuțiilor prevăzute în legislație, fiind orientate pe participarea în comisia de concurs pentru desemnarea directorului instituției de învățămînt, participarea la evaluarea directorului instituției de învățămînt, avizarea bugetului instituției, aprobarea planului de dezvoltare al instituției, gestionarea resursele financiare provenite din alte surse decît cele bugetare, aprobarea componenței școlare a planului-cadru la nivelul instituției, avizarea normelor de completare a claselor, numărul de clase și schemei de încadrare a personalului instituției.

SOLUȚIA

Proiectul "Școala mea" vine cu o soluție pentru buna implementare a prevederilor Codului educației și anume prin creșterea capacității membrilor Consiliilor de administrație în patru licee din raionul Ungheni selectate în 2015 în calitate de beneficiari ai proiectului pentru realizarea atribuțiilor prevăzute de legislația în vigoare.

Consiliul de administrație este organul de conducere al instituției de învățămînt și are misiunea de a asigura respectarea prevederilor legale de organizare și funcționare a instituției de învățămînt și de a consolida dialogul între școală și comunitate în procesul de formare, gestionare a bugetului, de identificare și promovare a priorităților de dezvoltare a școlii, astfel sporind nivelul de responsabilizare socială a tuturor membrilor comunității și asigurînd succesul procesului educațional prin dezvoltarea și consolidarea parteneriatului școală – familie - comunitate.

În luna mai 2015, cu asistența și consultanța CRDD au fost create Consiliile de administrație în cele patru licee beneficiare din raionul Ungheni (Liceul Teoretic "Gh. Asachi", Liceul Teoretic "V. Alecsandri", Liceul Teoretic "A. Puskin" și gimnaziul "I. Vatamanu", Pîrlița), care sunt formate din nouă membri permanenți, conform art. 49 al Codului educației nr. 152 din 17.07.2014 (director, un director adjunct, un reprezentant delegat de administrația publică din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi în care se află instituția, trei reprezentanți ai părinților, delegați de adunarea generală a părinților, doi reprezentanți ai cadrelor didactice, delegați de consiliul profesoral, și un reprezentant al elevilor, delegat de consiliul elevilor din instituție) și 6 – 10 membri supleanți, după cum urmează în tabelul de mai jos:

Denumirea instituției preuniversitare	Nr. elevi 2014	Consiliul de administrație	Reprezentativitate Consilii de administrație									
			Membri permanenți					Membri supleanți				
			# membri permanenți	# membri supleanți	Administrația școlii	Cadre didactice	APL	Părinți	Elevi	Cadre didactice	Părinți	Contabil școală
Liceul Teoretic "V. Alecsandri"	632	-	9	8	2	2	1	3	1	-	8	-
Liceul Teoretic "Gh. Asachi"	816	-	9	7	2	2	1	3	1	5	2	-
Liceul Teoretic "A. Pușkin"	926	-	9	6	2	2	1	3	1	2	3	-
Gimnaziul "I. Vătașanu", Pirlău	239	-	9	10	2	2	1	3	1	2	7	1

Pentru a putea face față atribuțiilor prevăzute în cadrul legal existent, membrii Consiliilor de administrație din cele patru școli au fost instruiți privind rolul și atribuțiile membrilor Consiliilor de administrație, organizarea și desfășurarea audierilor publice pe marginea bugetului școlii și organizarea procesului de completare a fișelor de raportare pentru identificarea gradului de satisfacție a elevilor, părinților și profesorilor privind performanța instituțiilor de învățământ și calitatea serviciilor educaționale.

REZULTATE / IMPACT

Misiunea Consiliilor de administrație este de a lua decizii corecte în domeniul administrativ, de a respecta prevederile legale de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ și de a asigura implementarea unui proces bugetar participativ.

Pentru a asigura buna funcționare a Consiliilor de administrație, membrii celor 4 Consilii de administrație din raionul Ungheni în 2015 au beneficiat de suport informațional din partea Centrului Analitic Independent Expert-Grup și consultanță, asistență din partea CRDD pentru a putea realiza în practică atribuțiile prevăzute în Codul educației. Instruirile organizate și consultanța oferită membrilor Consiliilor de administrație din cele 4 școli din raionul Ungheni au dus la o bună pregătire a membrilor Consiliilor de administrație pentru a putea participa la elaborarea proiectului bugetului școlii pe 2016, asigurând transparența procesului, inclusiv prin organizarea audierilor publice.

Consiliile de administrație din cele patru licee beneficiare din raionul Ungheni au fost informate și instruite pentru a se implica activ în realizarea atribuțiilor și implementarea instrumentelor de responsabilizare socială, specificate în cadrul legal existent. Astfel, Coalițiile locale au participat la:

- instruirile organizate de CRDD pentru membrii Consiliilor de administrație (Liceul Teoretic "Gh. Asachi", Liceul Teoretic "V. Alecsandri" – 04.05.2015, Liceul Teoretic "A. Puskin" și gimnaziul "I. Vatamanu" – 08.05.2015, total 63 participanți)
- completarea chestionarelor privind calitatea serviciilor educaționale din școală (04 – 08.2015)
- mobilizarea elevilor, părinților și cadrelor didactice pentru completarea fișelor de raportare (11-29.05.2015)
- organizarea audierilor publice privind prezentarea bugetului școlilor (26.10.2015 – 06.11.2015)

În cadrul instruirilor organizate de către CRDD pentru membrii Consiliilor de administrație, s-a discutat mult despre rolurile și competențele Consiliilor de administrație prevăzute în Codul educației și s-a ajuns la concluzia că noua lege ridică în fața membrilor Consiliilor de administrație multe provocări, care le fac misiunea mai interesantă, și în același timp mai dificilă. La întrebarea de ce ar trebui să devii membru al Consiliului de administrație, participanții au răspuns:

- Consiliul de administrație este o instituție a cărei prestație poate să influențeze viitorul școlii ca instituție;
- Consiliul de administrație prin lege are atribute manageriale autentice deținând controlul asupra resurselor umane, materiale și financiare din școală;
- Consiliul de administrație participă la elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională;
- Consiliul de administrație contribuie la consolidarea rolului școlii de instituție centrală a comunității, care oferă servicii educaționale de cea mai bună calitate și contribuie la soluționarea problemelor comunității;
- Consiliul de administrație – elementul de coeziune socială care reunește reprezentanții comunității pentru oferirea serviciilor educaționale de calitate și asigurarea managementului resurselor umane și financiare în școală.

Membrii Consiliilor de administrație din cele patru instituții preuniversitare din raionul Ungheni au identificat și câteva principii importante care stau la baza activității Consiliilor de administrație, și anume:

- **Voluntariatul** – participarea în cadrul ședințelor Consiliilor de administrație nu este remunerată
- **Transparența** – selectarea membrilor Consiliilor de administrație și activitatea Consiliilor de administrație trebuie să fie transparente, sprijinind implicarea în procesul decizional a părților interesate și asigurând publicarea deciziilor și rapoartelor de activitate
- **Implicarea comunității** – majoritatea membrilor Consiliilor de administrație sunt reprezentanții comunității
- **Eficiența și eficacitatea** – efecte maxime cu resurse materiale și financiare existente.

Membrii Consiliilor de administrație din cele 4 școli din raionul Ungheni au recomandat elaborarea și aprobarea unui Cod de conduită a Consiliilor de administrație, fapt ce îi va ordona și responsabiliza mai mult pe membrii Consiliilor de administrație.

Respectarea principiilor și a unor norme de conduită specifice Consiliilor de administrație din școli duce la asigurarea unei administrări corecte a școlii, bazată pe respectarea drepturilor fundamentale ale copiilor de a avea acces la o educație de calitate.

Galerie foto - evenimente Consilii de Administrație 2015

Instruirea Consiliilor de administrație ale LT „Gh. Asachi” și LT „V. Alecsandri” – 04.05.2015

Instruirea Consiliilor de administrație LT „A. Puskin” și gimnaziul „I. Vătașanu” – 08.05.2015

CONCLUZII

Consiliile de administrație în școli reprezintă principala structură care răspunde de stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare a școlii, luarea deciziilor majore privind resursele financiare și umane și reprezentarea școlii în relațiile cu alte instituții și cu opinia publică. Participarea comunității în viața școlii prin intermediul Consiliilor de administrație promovează democratizarea sistemului educațional.

Pentru a crea premisele necesare asigurării calității în educație și a utilizării eficiente a resurselor, implicarea și responsabilizarea socială, pe de o parte, precum și gândirea strategică și controlul, pe de altă parte, duc la implementarea reformelor educaționale și democratizarea sistemului educațional, fiindu-i conferit școlii rolul de principal factor de decizie, asigurat prin participarea și consultarea tuturor actorilor comunitari.

Studiu de caz elaborat de echipa CRDD Ungheni. E-mail: crdd_ungheni@yahoo.com